

Statsrådsberedningen
Kansliet för samordning av EU-frågor

Allmänna rådets möte den 18 oktober 2022

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. (Ev.) A-punkter

Lagstiftande verksamhet

3. Vallagstiftning

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Rådet förväntas hålla en riktlinjedebatt avseende Europaparlamentets lagstiftningsresolution med förslag till reform av den s.k. valrättsakten.

Den 3 maj 2022 antog Europaparlamentet en lagstiftningsresolution med förslag till reform av Europaparlamentets valordning. Resolutionen innehåller förslag till en ny förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet och innebär bl.a. att akten om allmänna direkta val av företrädarna i Europaparlamentet (den s.k. valrättsakten) upphävs. Förslaget har överlämnats till rådet och hittills behandlats översiktligt vid tre möten på rådsarbetsgruppsnivå.

Det främsta syftet med Europaparlamentets förslag är att stärka den demokratiska och gränsöverskridande dimensionen i valen till Europaparlamentet och att förbättra Europaparlamentets funktionssätt och unionens styrning. Ett huvudförslag är att införa en unionsomfattande valkrets som utöver dagens nationella valkretsar ska välja 28 ledamöter. Därutöver föreslås bl.a. nya enhetliga regler för hur röstlängder och kandidatlistor ska upprättas. Vidare föreslås att partiernas nomineringsordningar ska regleras, liksom hur partierna genomför sina valkampanjer. Att valet ska genomföras under en valdag som är gemensam för hela unionen föreslås också. Europaparlamentets ambition är att de nya reglerna ska gälla i valet till Europaparlamentet 2024.

Beslut om ändring av valrättsakten antas av rådet med enhällighet efter godkännande av Europaparlamentet (art. 223 FEUF). Beslutet ska därefter även godkännas i medlemsstater i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

Riksdagen avgav i juni 2022 ett motiverat yttrande efter subsidiaritetsprövning (utlåtande 2021/22:KU45, rskr. 2021/22:458).

Riksdagen har informerats i frågan den 1 juni 2022 genom faktapromemoria 2021/22:FPM95.

Förslag till svensk ståndpunkt

En grundläggande och helt avgörande förutsättning för att Sverige ska kunna godta en reform av valförfarandet är att de nya bestämmelserna inte kommer i konflikt med våra grundlagar – regeringsformen, tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. Ändringarna får inte heller rubba den nuvarande institutionella balansen och maktfördelningen mellan EU:s institutioner. Flera av Europaparlamentets förslag kan ifrågasättas utifrån dessa förutsättningar. Sverige bör redovisa en avvisande hållning i fråga om inslag som kan ge upphov till grundlagskonflikter och även klargöra sin tveksamma inställning till systemet med en ny unionsövergripande valkrets liksom till systemet med spetskandidater, som inte utgör ett konkret förslag men som anges i skälen till förslaget.

Regleringen i den befintliga valrättsakten bygger på grundtanken att förfarandet vid val till Europaparlamentet i allt väsentligt ska följa de regler som gäller för nationella val. Detta har varit en ändamålsenlig ordning och

bidrar till att upprätthålla väljarnas förtroende för att valet genomförs säkert och att resultatet är tillförlitligt. Demokratien måste därför även fortsättningsvis tillåtas fungera på delvis skilda sätt i de olika medlemsstaterna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Tidigare behandlad vid överläggning med konstitutionsutskottet den 9 juni 2022 (utskottssammanträde 2021/22:56).

4. Övriga frågor

Icke lagstiftande verksamhet

5. Förberedelser inför Europeiska rådet 20-21 oktober: Slutsatser

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Rådet ska förbereda Europeiska rådets möte den 20-21 oktober med utgångspunkt i ett utkast till slutsatser. Dessa har ännu inte delgivits medlemsstaterna. En kommenterad dagordning för Europeiska rådets möte har delgivits nämnden. På dagordningen står Rysslands invasion av Ukraina, energi och det ekonomiska läget, klimatfrågor inför COP27 samt förberedelser inför toppmötet EU-ASEAN och Kina.

Förslag till svensk ståndpunkt

Utkast till slutsatser har ännu inte delgivits medlemsstaterna.

Rysslands oprovocerade krig mot Ukraina måste få ett slut. Det är viktigt att EU fortsatt agerar med fasthet och beslutsamhet samt med bibehållen enighet i sitt stöd till Ukraina och i fortsatt kraftfulla påtryckningar mot Ryssland.

Den pågående energikrisen i Europa medför rekordhöga elpriser. Regeringen anser att EU behöver agera kraftfullt och gemensamt för att så snabbt som möjligt mildra situationen och hitta kostnadseffektiva lösningar som minskar omfattande negativa effekter för EU:s medborgare och näringsliv. Det är

viktigt att värna EU:s enighet om åtgärder för att göra EU oberoende av rysk energi.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Samråd med EU-nämnden inför den första diskussionen om dagordningen för Europeiska rådets möte ägde rum den 16 september inför Allmänna rådets möte den 20 september.

6. Uppföljning av konferensen om Europas framtid: Tidpunkt för föreläggande av Europaparlamentets förslag enligt artikel 48(2) i EU-fördraget

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Konferensens slutrapport med 49 förslag följs för närvarande upp inom ramen för de europeiska institutionernas arbete och mandat. Som ett led i Europaparlamentets uppföljning antogs den 9 juni en resolution i vilken man föreslog fördragsändringar gällande bland annat röstningsförfaranden, befogenhetsfördelningen, Europaparlamentets roll i lagstiftnings- och budgetprocessen samt rörande en förstärkt process i de fall en medlemsstat bryter mot unionens grundläggande värden. Dessa förslag har överlämnats till rådet som enligt artikel 48 TFU ska översända dem till Europeiska rådet som med enkel majoritet ska besluta om huruvida ett konvent ska inrättas för att granska de ändringar som föreslås. De ska då också tillställas de nationella parlamenten. Ingen tidsfrist stadgas för när rådet ska överlämna förslagen.

Vid rådets möte förväntas en diskussion dels om medlemsstaternas inställning till att igångsätta en process för att revidera fördragen, dels om tidpunkten för att överlämna förslagen till Europeiska rådet.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen anser att uppföljningen av konferensen inte ska omfatta fördragsändringar eftersom det i nuläget inte bedöms föreligga samsyn kring vad som vore syftet med en sådan process och att den därmed kan bidra till

att skapa och fördjupa sprickor inom EU-samarbetet. Därtill anser regeringen att det inte finns anledning att ändra den nuvarande institutionella balansen.

Regeringen konstaterar att rådet är skyldigt att översända Europaparlamentets förslag till Europeiska rådet för vidare behandling.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Samråd med EU-nämnden om uppföljningen av konferensen om Europas framtid har skett i samband med möten i allmänna rådet den 20 maj, den 17 juni och den 20 september samt i samband med Europeiska rådets möte den 22 juni 2022.

7. Rättsstatsprincipen i Polen – motiverat förslag enligt artikel 7.1 i EU-fördraget

Informationspunkt

Förslagets innehåll

Kommissionen aktiverade artikel 7.1 i EU-fördraget gentemot Polen genom ett motiverat förslag den 20 december 2017. I det motiverade förslaget redogör kommissionen för sina farhågor avseende rättsstatens principer i Polen. Hittills har fem utfrågningar hållits i rådet med Polen, den senaste i februari 2022. Vid kommande rådsmöte förväntas kommissionen informera om den senaste utvecklingen på rättsstatsområdet i Polen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Frågan om rättsstatsprincipen i Polen behandlas senast i EU-nämnden den 18 februari 2022 inför Allmänna rådet den 22 februari 2022 (utfrågning).

8. Övriga frågor

-